

духът на водата

Тя е пречистваща, обновяваща, одухотворяваща, но същевременно своенравна и стихийна. Ще съдейства ли на твореца да постигне артистичната си визия?

Водата е използвана за декоративен ефект от древността - особено във владенията на високопоставени особи. За да се направи впечатляващ воден акцент в градината, е бил необходим естествен воден източник, разположен наблизко и на по-високо ниво. Днес технологиите позволяват и на най-ексцентричните и очарователни проекти в тази област да се реализират навсякъде като организъм, който сам се грижи за себе си. Нещо повече - използването на водата в зеленото пространство надхвърля декоративните функции. Тя се превръща в материя за произведения на изкуството.

Водата като експонат

В Nagi-MOSA, музей за съвременно изкуство в Япония, конвенционалната връзка

между творба и изложбено пространство е преобърната. Изложбите не обитават временно сградата, приспособявайки се към особеностите ѝ, а тя е построена така, че да настани и постави в най-добра светлина специално възложените произведения. Тук три пространства приемат три творби на трима автори. Триделното структуриране на музея - „Слънце” - „Луна” - „Земя” - е свързано с образността на традиционната японска градина. Светлина на стари градински фенери преминава през отвори с форми на слънце и луна, изрязани в камъка, и обгръща с меко сияние. Посетителят влиза в самата творба, възприема я с всичките си сетива, стига до медитативно състояние. Стремешът на създателите е да се постигне усещане за цялостност, единство, хармония.

От трите проекта „Земя” е най-големият и най-многопластов във внушенията си; същевременно е завладяващо лиричен, ефирен. Авторката Аико Мияваки работи в тясно сътрудничество с архитекта на сградата. „Земя” е истински еквивалент на 800-годишната прославена градина в Риоангжи. Представлява три свързани в П-образна форма пространства, наполовина погравнището на земята. Тревни тераси и правоъгълна бетонова пещера, подът на която е плътно застлан с камъчета, са обединени от плитка водна площ. В пещерата и басейна изниква скулптурата от стомана, която Мияваки нарича utsurohi - „мигновение на движение”. Utsurohi представлява извити твърди, но гъвкави телове, окачени над водния басейн. Авторката казва, че те са опит да се пише в

пространството, своеобразни ръкописни скулптури. Телта всъщност се движи, разлюляна от вятъра или човецката ръка. В покой или в движение, те създават образ на облаци, корони на гървета, преминаващи хора, сенки, мъгла. Пораждат носталгия и предчувствие. Целта на скулптурите е да провокират посетителя, да го подтикнат да отхвърли суетата и да цени съществуването, заобиколено от небитието. Привидно залагаща на простотата и откритостта, това е естетика на противопоставянията, главими от гледания, мислец и чувстващ човек. Между настоящето и небитието, покой и променливостта, светлината и мрака. Побрал знаците на естеството, проектът е небесно тяло, може би най-божественото. А статичната вода е мистично огледало, побрало всичкото.

1 Една от трите изложбени зали в Nagi-MOSA
2 Плуваща минималистична флорална инсталация във водното огледало в замъка Хунефелд/Schloss Hunnefeld, в Баг Есен в Германия, създадена от флориста Таге Андерсен по случай 850-годишнината на замъка
3 Високотехнологични помпи задействат водата в тази инсталация, направена през 1996 г. за една френска градина. Набляга се на контраста между огледално гладката вода на басейна и възбуканията и възлуканията, предизвикани от помпите
4 Puffing Mosses на Джули Тол

Естествено изкуство

Друга творба, в която водата е актьор, е Puffing Mosses (Пушещите мъхове) на Джули Тол за градинския фестивал в Стокхолм през 1998 г. Покрити с мъх големи обли обеми, поставени във водна площ, бълват бяла мъгла. Ландшафтните архитекти обичат изкуствената мъгла, но традиционно я поставят в изкуствено обкръжение. Тол е необикновена с това, че внася модерно усещане в натурата. Естествената флора е винаги в основата на нейните творби. Тук тя работи в сътрудничество с двама млади шведски дизайнери, които правят топките от тел, компост и мъх, свързани чрез тръба към машина за мъгла. Джули Тол твърди, че нейната работа напомня мелиорация в естествена среда, а не толкова дизайн. Тя е сред първите привърженици и последователи на wildflower meadow gardening (градинарство, целящо възстановяване и създаване на естествен ландшафт), значителна съвременна тенденция в ландшафтната архитектура. Една от целите ѝ е да прави съзнателно „неартистични” дизайни, заети от природата.

видове водни площи

Водата е най-динамичният, най-вариативният, най-функционалният елемент в градината; също и най-адаптивният.

Водата може да служи за огледало, охладител, овлажнител, да бъде естетичен акцент, да осигури фокус за медитация. Тя винаги привлича вниманието, в какъвто обем и форма да бъде - голям плувен басейн, тесен канал, бълбукащ фонтан... Стилът на представянето на водата също е разнообразен - геометричен, натуралистичен или ултрамодерен.

Присъствието ѝ може да се подчертае с яркоцветна пластмаса, стъкло, камък и др.

Полезност и красота

Оптималната визия и функция, както и адекватното вписване на водния акцент, зависят от внимателното им планиране в цялостния дизайн. Ефектът на водата е не само визуален, но и

звук. Всяко пространство, стил и бюджет позволяват водна площ, а резултатът най-често е чудесен. Водата влияе положително върху настроението, смята се, че въздейства пречистващо, повдига духа. Гладката бистра повърхност отразява и предлага поетични отражения на зелените и небето, а фонтаните внасят сила и енергия в градината, въодушевяват. Големите водни площи и плувните басейни изискват професионалист при проектирането, а в повечето случаи и при поддръжката. Тяхното ситуиране в градината трябва да бъде прецизно, за да се спазят необходимите пропорции и да се съхрани хармонията на цялото. Все по-популярните джакузи и въшни душове лесно се приспособяват на място, могат да бъдат и на балкона или в малък заден двор. Да вземеш освежаващ душ на открито или пък да седнеш в бълбукаща вана, докато гледаш звездното небе или нощния град - какъв прекрасен край на деня! Личното пространство с лекота се опазва от чуждите погледи. За параван могат да послужат стилни панели от матирано стъкло и високи храсти.

Оборотни води

Когато водата трябва да се изпомпа от най-ниската до най-високата точка на водната площ, се използват потопяеми помпи с различна мощност. Колкото по-високо помпата трябва да

качи водния стълб, толкова мощна е тя. С електрическа помпа, въртяща водата от най-ниската точка или резервоар, докъдето е необходимо и обратно, могат да се създадат всякакви водни ефекти - преливащ обем, от който се разлива вода, единична водна струя в геометричен басейн, воден поток. Водата в съвременните фонтани може да се върти и обръща, да се качва до голяма височина и да пада мощно от високо, образувайки впечатляващи водни завеси. Има и соларни помпи, но те работят, естествено, само когато греє слънце.

Помпите в малките и средните водни площи имат и практическата функция да не позволят на водата да зеленеє. Помпата внася кислород и се бори със зелените водорасли (algae), които се развиват в застояла вода на слънце. Някои хора оставят помпите си да работят дори през зимата, което пък предпазва от замръзване. Внимание! Басейнът в най-ниската част на системата трябва да бъде значително по-голям по обем, отколкото във високата част. Когато помпата се пусне, водата се изтегля от най-ниското ниво, за да захрани останалите. Когато се изключи, водата се оттежда до най-ниската точка и ако там обемът е малък, ще прелеє и системата ще трябва да се допълва при всяко пускане. Друга задача е снабдяването с вода, както и източването ѝ.

Желателно е водната площ да бъде свързана с водопроводната и задължително - с канализационната мрежа. Така можем да я напълним с едно пускане на кранче и да я източим само с вдигане на сифона.

В миниатюр

С използването на оборотна вода в затворена система може да се внесат впечатляващи ефекти и в най-малката градина. Един от най-лесните начини е т.нар. воденичарски бълбукащ фонтан. При него се слага камък върху

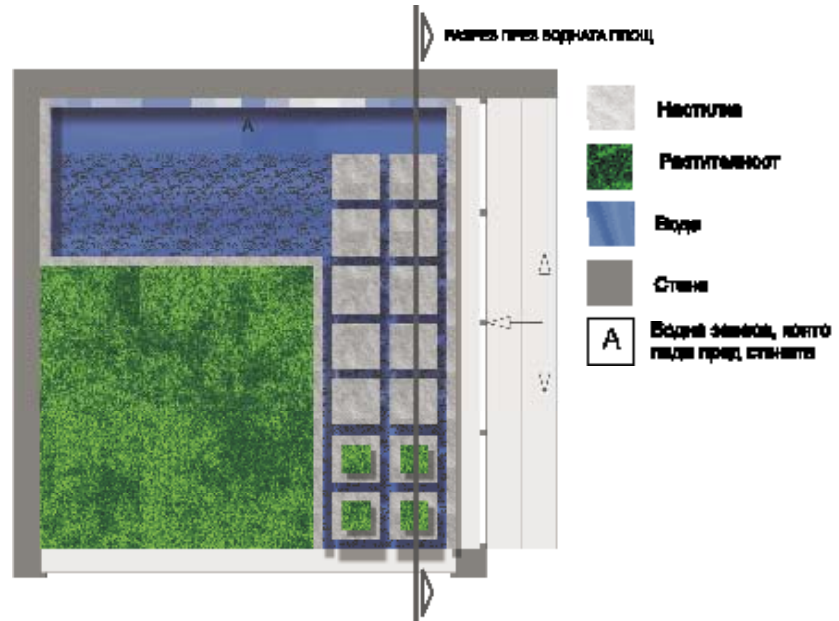
скрит резервоар, който е свързан с потопяема помпа. Водата се качва нагоре през тръба, разположена в средата на воденичния камък, прелива над повърхността му и се връща в резервоара отдолу, завършвайки цикъла. По тази тема има немалко естетични и технологични вариации. Пробити, специално подбрани камъни, стъклени тръби, в които водата бълбука и прелива през ръбовете, глазирани съдове, футуристични акценти от неръждаема стомана, скулптурни колони, серпентинови →

стени... Не само за децата е невъзможно да не ги докосват, когато в тях играе водата. Това напомня за едно от предимствата на затворените водни площи - безопасността. Съоръжението за воден акцент се монтира и към стена и работи на същия принцип. Чучур или тръба

може да отведе водата или към скрит резервоар, покрит с камъни и заобиколен от растения със скулптурен ефект, или в голяма купа. Потопяема помпа прекарва водата през тръба, минаваща по стената или през самата нея и после до чучура или какъвто накрайник сме избрали.

Малкият вътрешен двор е решен минималистично. От двете страни е заобиколен с плътни стени, пред една от които с помощта на помпа е направена водна завеса. От другите две страни градината е заобиколена със стъклената дограма на сградата. Към двора се излиза през плъзгаща се стъклена врата. В Г-образната водна площ има правоъгълни стъпки. По тях може да се отиде до водната завеса, както и до малка зелена поляна. Четири от стъпките са кухи, оформени са като цветарници и в тях са посадени ефектни растения. Част от гъното на водната площ е покрито с филц, който се вижда във водното огледало

РИЗЕРВ ПРЕЗ ВОДНАТА ПЛОЩ

